

Asia: VN/26038/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi takautuvasti maksettavasta sähköhyvityksestä annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Yrittäjät kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto koskien asiaa VN/26038/2023 Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi takautuvasti maksettavasta sähköhyvityksestä annetun lain muuttamisesta. Lain muutoksilla jatkettaisiin laissa olevia hakemusmääräaikoja niin, että Energiavirastolla olisi riittävästi aikaa käsitellä kuluttajien hakemukset, ja vastaavasti sähköyhtiöiden olisi edelleen mahdollista hakea Valtiokonttorilta korvausta Energiaviraston päätösten perusteella maksetuista sähköhyvityksistä.

Takautuvasti maksettavasta väliaikaisesta sähköhyvityksestä annetun lain voimassaolon kohtuullinen jatkaminen on perusteltua tilanteessa, jossa sähköhyvityksiä olisi jäämässä maksamatta tai niiden maksattamisessa on korjaamattomia virheitä.

Jatkossa vastaavien tukitoimien kohdentumista ja toimivuutta olisi hyvä tarkastella kriittisesti ennen lain hyväksymistä, ja pyrkiä mahdollisuuksien mukaan myös tukien oikeudenmukaisempaan jakautumiseen. Nyt lakimuutoksella joudutaan korjaamaan kiireessä rakennetun tukijärjestelmän ongelmia. Olisi tärkeää, että kriiseihin valmistautuminen olisi sellaisella tasolla, että markkinoita vääristäviä, kalliita tai heikosti kohdentuvia tukimalleja ei tarvitsisi rakentaa ilman riittävää harkintaa ja vaikutusten arviointia.

Takautuvasti maksettava sähköhyvitys kohdentui voimakkaasti sähkölämmitteisille kotitalouksille, mukaan lukien korkeimmat tulodesiilit. Tuki kohdistui pääasiassa perheille ja vähemmissä määrin yksinasuville. Käytännössä tuen ulkopuolelle jäivät: 1) vähän sähköä kuluttavat eli käytännössä kauko- tai maalämmöllä lämmitettävissä kerrostaloissa asuvat; 2) sähköstä alle 10 s/kWh maksavat kotitaloudet sekä 3) yrityksen nimiin sähkölaskunsa solmineet.

Yrittäjät ja toiminimet joutuivat valitussa tukimallissa eriarvoiseen asemaan sen mukaan, ovatko he solmineet sähkösopimuksensa y-tunnuksella vai henkilötunnuksella. Lisäksi hyvitys oli myös osittain päällekkäinen muiden, aiemmin päätettyjen sähkötukien kanssa. Oikeudenmukaisuuden kannalta hyvätuloisten tukeminen voidaan nähdä ongelmallisena, vaikka se olisikin välttämätöntä tuen saamiseksi sitä tarvitseville nopealla aikataululla. Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen mukaan hyvätuloisimmat hyötyivät eniten myös sähkön arvonlisäveroalennuksesta. On myös valtionalouden näkökulmasta haasteellista, että tukitoimia ei kyetä paremmin kohdistamaan tahoihin, joilla on suurin tukitarve.

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Roope Ohlsbom

ekonomisti

Ohlsbom Roope
Suomen Yrittäjät